

24. Hrvatska proljetna pedijatrijska škola, Modul "Nesreće u djece" - zaključci

(24th Croatian Spring Paediatric School, Module "Accidents among children" - conclusions)

Aida Mujkić

Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

U okviru 24. Hrvatske proljetne pedijatrijske škole u Splitu održan je modul "Nesreće u djece". Domaći i inozemni stručnjaci su raspravljali o problemu nesreća u djece s raznih aspekata te donijeli sljedeće zaključke. Nesreće su dominantno vodeći uzrok smrti djece nakon prve godine života, a tako ostaje i kroz cijelu srednju životnu dob. Osim što su značajan uzrok smrti, nesreće predstavljaju i znatan udio obolijevanja djece, često i sa trajnim invaliditetom kao posljedicom. Nesreća je iznimno stresan i prijeloman događaj sa posljedicama u fizičkom, psihičkom i socijalnom zdravlju žrtve, a posljedice se očituju na obitelj, kao i društvo u cjelini. Gubitkom života odnosno trajnom onesposobljenošću djeteta društvo gubi pojedince koji bi trebali izgrađivati svoju i budućnost čitavog društva, dok se istovremeno značajno povećavaju troškovi zdravstvene zaštite, rehabilitacije i njege. U razdoblju od 11 godina od 1995-2005. u Hrvatskoj je zbog nesreća izgubljeno 2 163 života mladih ljudi u dobi do 19 godina. Pojedinačni vodeći uzroci smrti su promet sa 993, samoubojstva sa 357 i utapljanja sa 185 slučajeva. Slijede ugušenja 87, otrovanja 54, oružje/eksplozivne naprave 53, padovi 47 i opekline sa 27 slučajeva, a dogodila su se i 78 slučajeva ubojstva. U odnosu na prometne nesreće kao vodeći pojedinačni uzrok smrti djece važno je spomenuti da se promijenio obrazac te sve više djece stradava kao suputnici u osobnim vozilima, često uz roditelje kao vozače, nego što stradavaju ranije uobičajenijim načinima kao pješaci. Važno je naglasiti i nesreće koje nastaju kao posljedica nasilja koje se u najekstremnijim slučajevima manifestira kao agresija prema samome sebi u vidu samoubojstava ili agresija usmjerena prema drugima u vidu ubojstava, a tu su i kolektivni oblici nasilja kao terorizam, sukobi i ratovi. S obzirom na ogromno breme koje nesreće djece sa svim posljedicama predstavljaju našoj zemlji, zaključak je da im se ne pridaje dovoljna pozornost posebno u primarnoj prevenciji. Velik broj nesreća je sprječiv jednostavnim mjerama, a određeni dio zahtijeva kompleksnije mjere i ulaganja. Prečesto se zaboravlja da djecu treba čuvati i nadzirati cijelo vrijeme, a taj nadzor treba smanjivati tijekom odrastanja i povećanja djetetove samostalnosti. U novije vrijeme se opaža kroničan umor djece koji itekako može doprinijeti nastanku nesreće. Potrebna je veća osviještenost čitave zajednice o opsegu problema, ali i mogućnostima intervencije. Rezultat treba biti široka društvena akcija multidisciplinarno utemeljena kako bismo ostvarili daljnje smanjenje izbjegljivih smrti djece i ostalih posljedica nesreća i rezultatima se približili najrazvijenijim državama u tom pogledu. Pozvani su roditelji, svi koji u svom radu neposredno rade s djecom, prvenstveno zdravstveni djelatnici, odgojitelji u predškolskim ustanovama i učitelji i nastavnici osnovnih i srednjih škola, kao i djeca sama, ali i zakonodavci, organi vlasti i zajednica u cjelini, da poduzmu aktivniju ulogu u primarnoj prevenciji nesreća i osiguranju sigurnog okružja za djecu svugdje gdje djeca borave. Treba upotrijebiti sva raspoloživa znanja i sredstva da spriječimo nastanak nesreća. Međutim, čak i u slučaju da se nesreća dogodi, ima mjesta prevenciji daljnjih oštećenja. Posebice se to odnosi na ozljede glave, odnosno mozga. O ozljedi glave ovisi ne samo preživljavanje djeteta, nego i funkcionalno oštećenje kao posljedica ozljede, koje ograničava dijete u kasnijem životu i umanjuje mu kvalitetu života. Nakon nastanka ozljede mozga samim činom nesreće daljnje oštećenje je moguće značajno umanjiti ispravnim postupkom sa životno ugroženim bolesnikom na samom mjestu ozljeđivanja. To znači primjenu postupaka oživljavanja prema prihvaćenim međunarodnim smjernicama. Zbog toga je važno poticati edukaciju o oživljavanju i hitnim stanjima u pedijatriji i u tu edukaciju uključiti što veći broj građana i djece same. To je obveza cijelog društva, a posebice pedijatara i pedijatrijskih sestara. U Hrvatskoj postoje stručnjaci osposobljeni za edukaciju najboljih u svijetu postojećih tečajeva o oživljavanju djece (3 dnevni tečajevi „Advanced Pediatric Life Support Course“). Znači edukacija je dostupna i našim stručnjacima i široj javnosti. U svezi svega navedenog postoje inicijative za djelovanjem na problem nesreća pa je tako, među ostalim, u tijeku

suradni projekt o sprečavanju nesreća Nacionalnog instituta zdravlja Sjedinjenih Američkih Država i Sveučilišta iz Iowe i Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu-Škole narodnog zdravlja «Andrija Štampar». Projekt je financiran od strane «Fogarty centra». Također Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske je prihvatilo znanstveni projekt pod nazivom «Sprečavanje nesreća i povećanje sigurnosti djece predškolske dobi». Pozivamo sve zainteresirane na zajedničku akciju, a za dodatne informacije se moguće obratiti doc. dr. sc. Aidi Mujkić, spec. pedijatrije na ŠNZ «A.Štampar», regionalnom koordinatorskom suradnom projektu i voditeljici projekta MZOS.

Predavači modula „Nesreće u djece“ na 24. Hrvatskoj proljetnoj pedijatrijskoj školi (prema redoslijedu izlaganja):

Prof. dr. sc. Corinne Peek-Asa, MPH, Istraživački centar za prevenciju ozljeda, Sveučilište u Iowi, SAD

Doc. dr. sc. Aida Mujkić, Medicinski fakultet-ŠNZ „A.Štampar“, Sveučilište u Zagrebu

Mr. sc. Igor Bumči, Klinika za dječje bolesti Zagreb, Referentni centar za dječju traumatologiju MZSS RH

Prof. dr. sc. Faris Gavrankapetanović, Klinika za ortopediju i traumatologiju, Klinički centar Univerziteta u Sarajevu, BIH

Doc. dr. sc. Eduard Missoni, Fakultet prometnih znanosti, Sveučilište u Zagrebu

Doc. dr. sc. Julije Meštrović, Klinika za dječje bolesti- Jedinica intenzivnog liječenja djece, Klinička bolnica Split

Edgar Glavaš, dr.med. Županijska bolnica Čakovec, Dječji odjel

Henrietta Benčević, dr.med. Zavod za javno zdravstvo Rijeka

Kontakt:

Doc.dr.sc. Aida Mujkić

Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar"

Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

E-mail: amujkic@snz.hr